

Souhrnné výsledky Analýzy Unie sociálních služeb ČR (USSCR)

Shrnutí výsledků

Výzkum Unie sociálních služeb ČR (USSCR) se zaměřil na dotační řízení MPSV pro nadregionální a celostátní sociální služby. Dotazníkové šetření, kterého se zúčastnilo 63 poskytovatelů sociálních služeb, **odhalilo několik problémů v procesu přidělování dotací a vydávání pověření k výkonu služeb v obecném hospodářském zájmu (SOHZ).**

Hlavními zjištěními jsou:

1. Pozdní zaslání pověření: Všichni respondenti uvedli, že MPSV zaslalo pověření pozdě, což mělo negativní dopady na financování a provoz jejich služeb. Tento problém způsobil finanční škody a komplikace se získáváním dalších finančních zdrojů. Například některé obce vyřadily poskytovatele ze svých dotačních řízení kvůli nedoložení pověření.

2. Nesrovnalosti v pověřeních: Mnoho pověření obsahovalo nesrovnalosti ve stanovení kapacit a vyrovnávacích plateb. Pouze 46 % kapacit bylo správně uvedeno v pověřeních, a u většiny byly zaznamenány rozdíly mezi pověřeními a schválenými údaji, což vedlo k právním nejasnostem.

3. Neodpovídající vyrovnávací platby: V 30 % případů byly vyrovnávací platby nižší než částky schválené v rozhodnutích o dotaci, což by vyžadovalo vrácení rozdílu do státního rozpočtu.

4. Další chyby v pověřeních: Polovina pověření obsahovala další chyby, včetně formálních a závažných omylů týkajících se finančních a kapacitních údajů.

5. Nespokojenost s dotačním řízením: Většina respondentů (91 %) vyjádřila nespokojenost s celkovým průběhem dotačního řízení, a kritizovala především nedostatečnou transparentnost a špatnou komunikaci ze strany MPSV.

Výsledky ukazují, že proces dotačního řízení pro sociální služby v ČR trpí významnými nedostatky, které negativně ovlivňují provoz a financování poskytovatelů sociálních služeb. Je třeba zlepšit transparentnost, komunikaci a

přesnost administrativních procesů na straně MPSV.

1 Úvod

V průběhu 15. dubna až 17. dubna provedla USSCR dotazníkové šetření mezi poskytovateli sociálních služeb, které se týkalo dotačního řízení MPSV pro nadregionální a celostátní sociální služby. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 63 sociálních služeb z celkového počtu 222 sociálních služeb.

Nicméně celkový počet podpořených sociálních služeb nyní nabízí 113 poskytovatelů sociálních služeb, jelikož většina poskytovatelů realizuje více než jednu sociální službu.

Dotazníkové šetření se primárně zaměřovalo na zjištěné chyby při vydávání rozhodnutí o dotaci a následného vydání pověření k výkonu služeb v obecném hospodářském zájmu (SOHZ), které je povinen veřejný zadavatel každé sociální službě vydat a díky kterému pak sociální služba může čerpat veřejné prostředky. Pravidla SOHZ vycházejí z předpisů Evropské Unie.¹

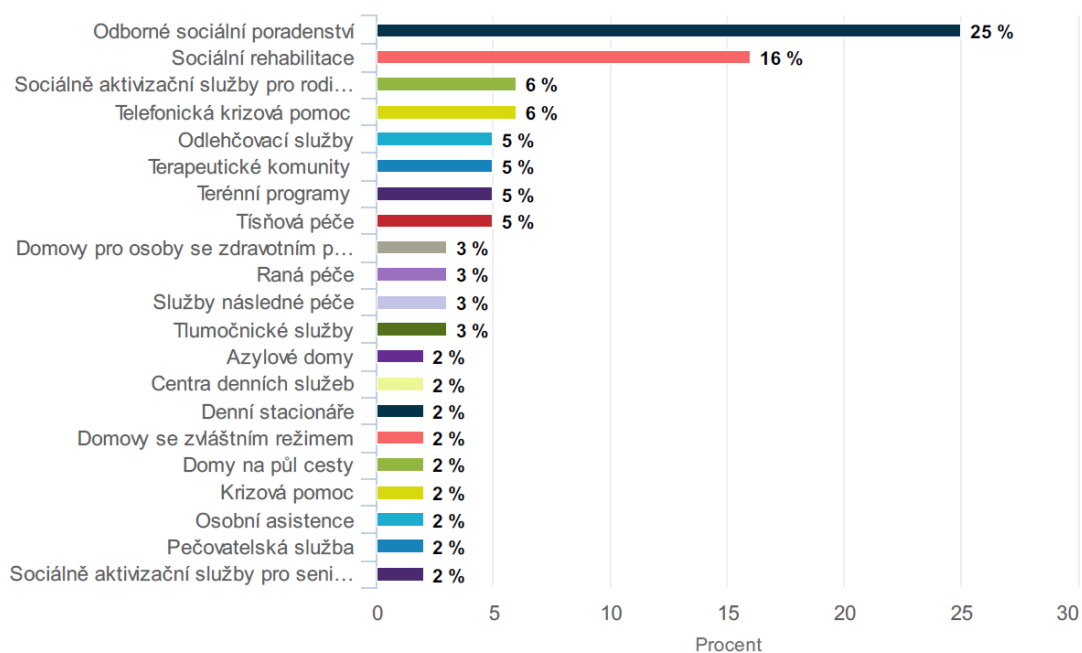
1

- [Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci **Altmark \(C-280/00\)**](#)
- Dne 20. 12. 2011 Evropská komise přijala nové právní předpisy regulující poskytování vyrovnávací platby za výkon služeb obecného hospodářského zájmu, které nahrazují původní předpisy tzv. altmarského balíčku z roku 2005:
- [Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu](#) (dále jen „Rozhodnutí SOHZ I“)
- [Rámec Evropské unie pro státní pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby](#) (dále jen „Rámec SOHZ“)
- [Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu](#) (dále jen „Sdělení SOHZ I“)
- [Nařízení Komise \(EU\) 2023/2832 ze dne 13. prosince 2023 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu](#) nahrazuje [nařízení Komise \(EU\) č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu](#)

2 Popis respondentů

Unie sociálních služeb v současné době sdružuje 55 poskytovatelů sociálních služeb, což představuje cca 49 % poskytovatelů sociálních služeb, kteří byli v roce 2024 podpořeny ze strany MPSV a na, které tyto cílil primárně tento průzkum. 89 % respondentů, kteří odpověděli byli členy Unie, zbylí respondenti byli členové Asociace poskytovatelů sociálních služeb.

Z hlediska poskytovaných sociálních služeb se nejčastěji jednalo o odborné sociální poradenství, sociální rehabilitaci a další terénní či ambulantní sociální služby, které jsou poskytovány ze zákona o sociálních službách klientům **ze zákona bezplatně**.

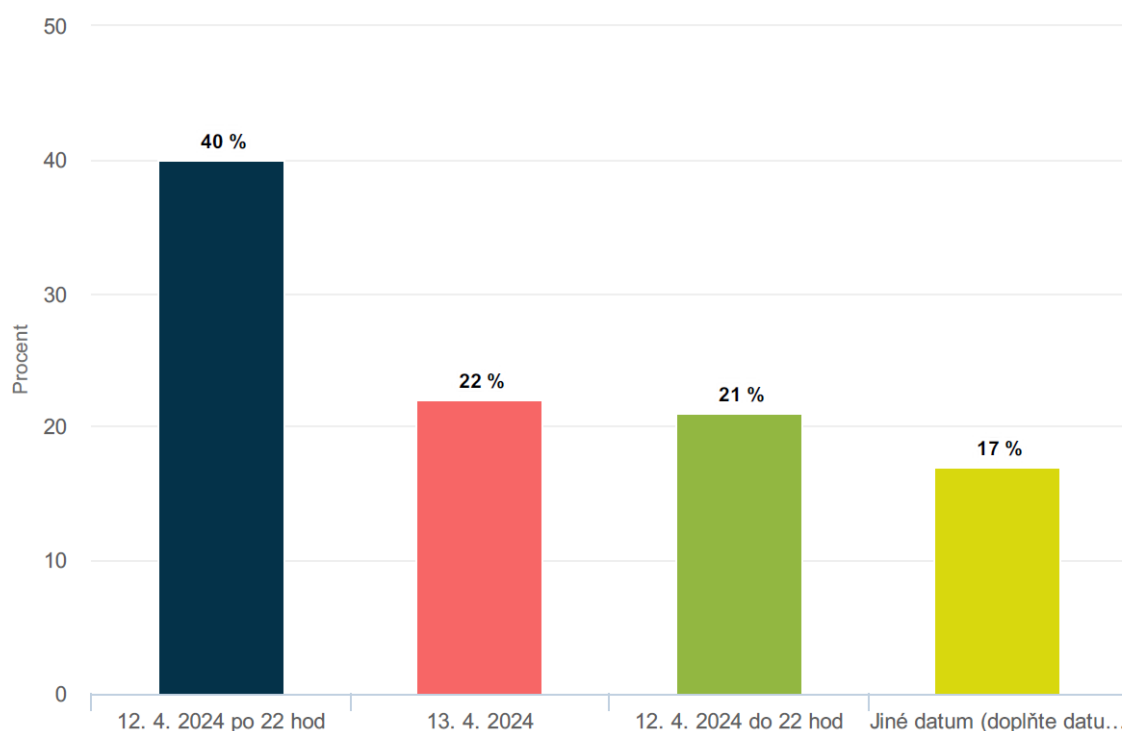

3 Pozdní zaslání pověření ze strany MPSV

Tato část otázek se primárně týkala pověření k výkonu služeb v obecném hospodářském zájmu.

Všichni respondenti vnímali, že pověření bylo zasláno ze strany MPSV pozdě (100%). Jedné organizaci nebylo do 16. dubna 2024 zasláno pověření vůbec. Organizace ze strany MPSV se dozvěděla, že došlo k administrativní chybě a data o organizaci "zmizela". Tato organizace dotazník nevyplnila, proto není zahrnuta do celkových odpovědí.

Většinu sociálních služeb (40 %) bylo pověření zasláno 12. dubna 2024 v pátek po 22 hodině večer, 22 % během soboty 13. dubna 2024.

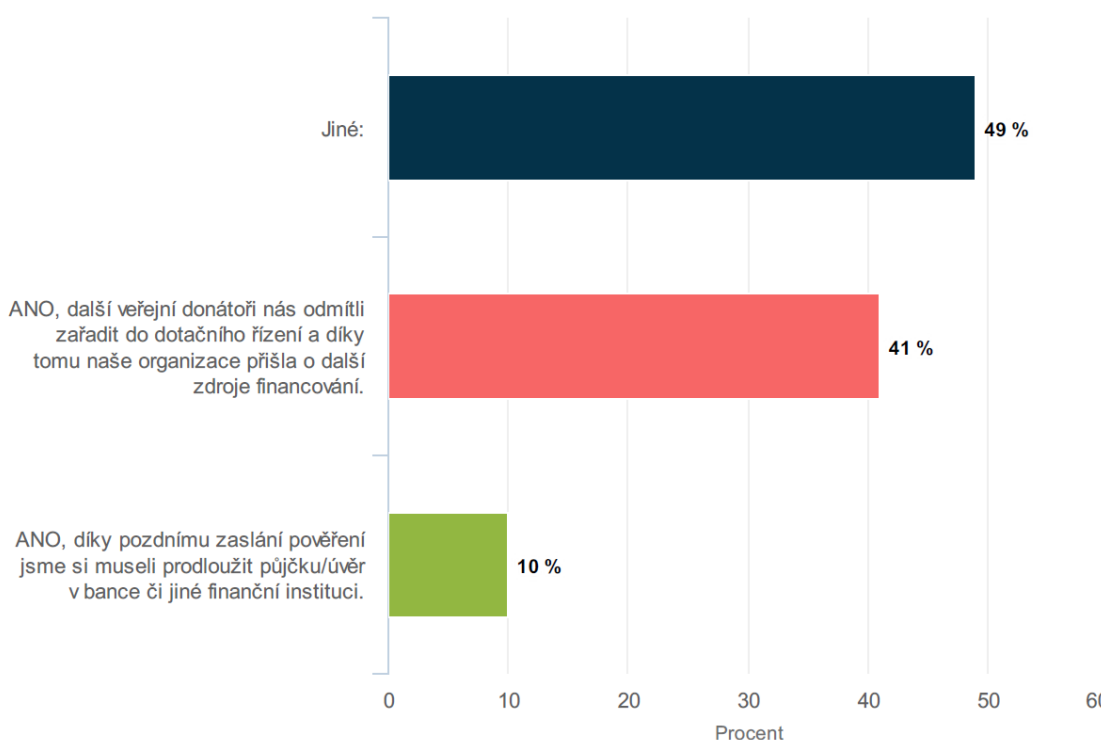
Dvěma sociálním službám bylo pověření zasláno 14. dubna 2024, 6 sociálním službám 15. dubna 2024 a třem sociálním službám 16. dubna.

Další otázka se týkala toho, jaké mělo pozdní zaslání pověření reálné dopady na fungování a provoz sociální služby. **Problémy s pozdním zaslání mělo 61 sociálních služeb a pouze 2 sociální služby nezaznamenalo žádný problém.**

41 % respondentů díky pozdnímu zaslání nezískalo další finanční zdroje na financování provozu svých služeb. Těmto službám tak reálně vznikla finanční škoda a také se jim výrazně znemožnilo zajistit si další finanční zdroje, které jsou podmínkou celého dotačního programu MPSV. Další zdroje jsou také navázané na očekávané výnosy, které jsou následně uvedeny v pověření.

Ve volných odpovědích nejčastěji sociální služby upozorňovaly na problémy s bankovními institucemi, kde si tyto organizace musely brát úvěr či půjčku na zajištění financování na první 3 až 4 měsíce, než jim byly zaslány finanční prostředky z MPSV. Někteří respondenti uváděli i problémy s kraji, a to že MPSV neinformovalo kraje o pozdním zaslání pověření.

Způsobilo Vám potíže pozdní zaslání Pověření k SOHZ?

4 Nesrovnalosti ve vydaném pověření ze strany MPSV

Pověření k výkonu služeb v obecném hospodářském zájmu (SGEI) je pomyslnou veřejnou objednávkou, kterou zadává v tomto případě MPSV.

Pověření popisuje dvě základní veličiny.

První je maximální podpořená kapacita. V pobytových službách se jedná např. o domov pro seniory nebo azylový dům a **lůžka**. V terénních a ambulantních sociálních službách se jedná o **počet úvazků** zaměstnanců v přímé péči. Organizace pak během rozpočtového roku, tuto kapacitu musí dodržet, ale také ji nesmí překročit. Pokud ji překročí, nemůže na tento rozdíl čerpat veřejné zdroje.

Druhou veličinou je maximální vyrovnávací platba. Vyrovnávací platba se vypočítá na základě nákladů služby a očekávaných výnosů (zejm. pak z tržeb klientů). Problematickou oblastí jsou další zdroje sociální služby z jiných veřejných rozpočtů. V dotačním programu MPSV pro nadregionální a celostátní sociální služby jsou zařazeny nejčastěji sociální služby, které jsou ze zákona poskytovány klientům **ze zákona bezplatně** (bez finanční spoluúčasti klienta). Vyrovnávací platba také slouží k tomu, aby veřejný zadavatel (v tomto případě MPSV) sledoval, zda sociální služba není podfinancovaná nebo nadměrně finančně podpořená. V případě nedostatku finančních prostředků má zadavatel sociální službu dofinancovat a v případě nadměrné finanční podpory musí naopak příjemce finanční prostředky vrátet.

Pokud organizace odpověděly, že počet kapacit je shodný s počtem kapacit v pověření, jedná o stav, kdy **organizace nemůže bez změny pověření navýšit kapacitu**, i když bude mít poptávku ze strany neuspokojených klientů. Pokud by kapacitu organizace navýšila, nemůže na tuto kapacitu žádat o podporu z jakýchkoliv veřejných zdrojů.

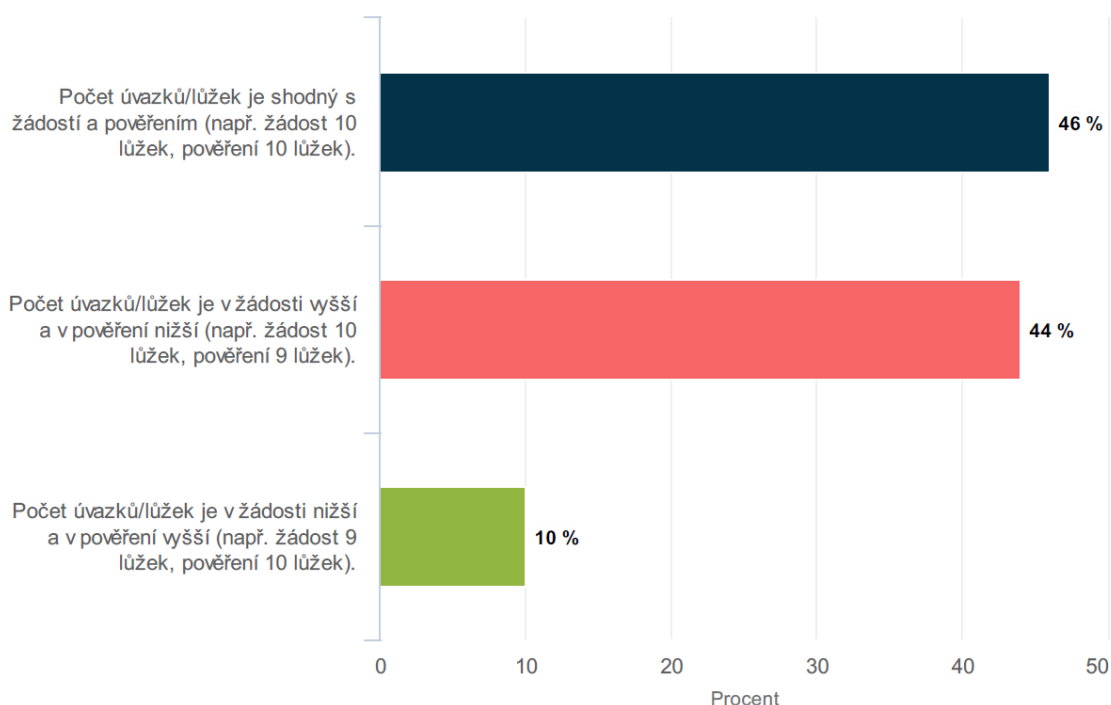
Pokud má organizace kapacitu v pověření nižší, než je uvedeno ve schválené žádosti, **nesmí na tento rozdíl čerpat veřejné zdroje** (vč. provozních nákladů, nákladů na mzdy apod.).

Pokud je kapacita v pověření vyšší **má organizace možnost čerpat i další veřejné zdroje**, i když na tento rozdíl nezíská finanční prostředky z MPSV.

4.1 Neodpovídající kapacity

První otázka se týkala porovnání kapacit mezi schválenou žádostí o dotaci a vydaným pověřením. Jak bylo popsáno výše, kapacitní údaje v pověření a v žádosti by měly být shodné, což se objevilo pouze u 46 %. U ostatních pověření došlo ke zjevnému pochybení ze strany MPSV. Pokud MPSV uznalo kapacitní údaje v žádosti mělo tento údaj zapsat do pověření.

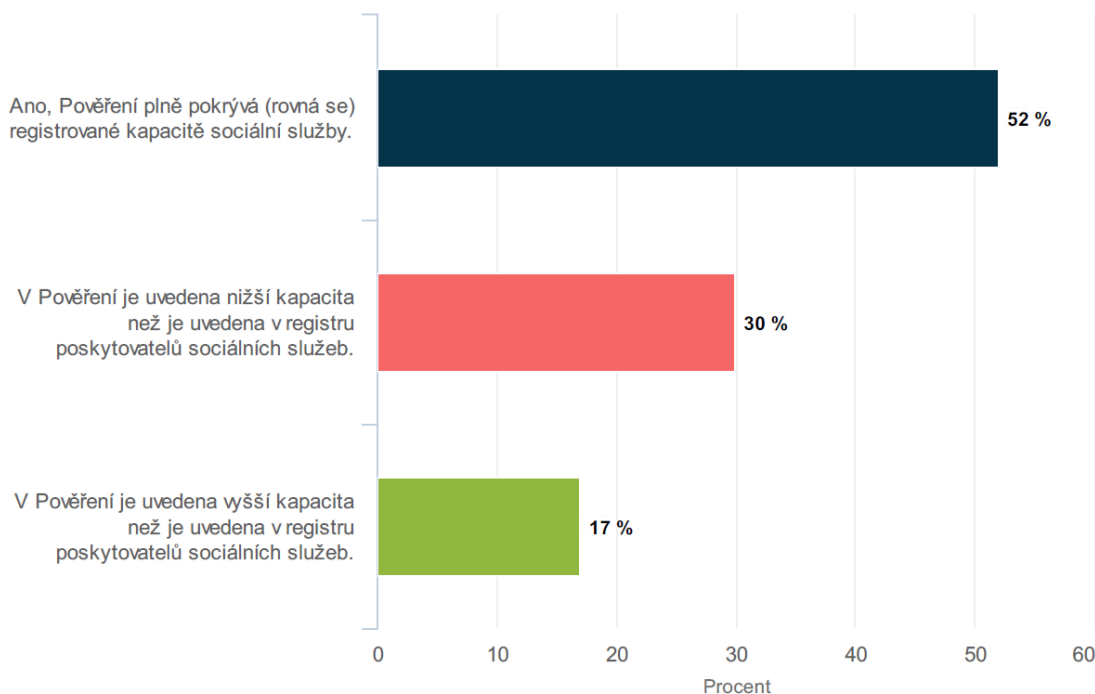
Odpovídá výše počtu úvazků/lůžek uvedená v pověření (příloha č. 1) počtu úvazků/lůžek ve schválené žádosti o dotaci PpB na rok 2024?

4.2 Kapacity v pověření neodpovídají registrované kapacitě

Stav, kdy pověření nedopovídá registrované kapacitě, by v praxi neměl nastat. Veřejný zadavatel si nemůže "objednávat" služby, ke kterým sociální služba nemá oprávnění. Kapacita by měla být v ideálním případě shodná, případně může být kapacita v pověření nižší. Tímto pak veřejný zadavatel vyjadřuje to, že si "objednává" nižší kapacitu, než může sociální služba zajistit. **U 17 % dotázaných nastal protiprávní stav, kdy MPSV pověřuje příjemce dotace k zajištění kapacit, ke kterým nemá příjemce oprávnění** (celkově se jedná o hodnotu 4,07 úvazků/lůžek). U 30 % respondentů MPSV pověřilo k zajištění nižších kapacit, než mohou samotní poskytovatelé klientům zajistit (celkově se jedná o hodnotu 41,35 úvazků/lůžek). *Poznámka: Jedná se o tzv. okamžitou kapacitu služby, tzn. zjednodušeně 1 hodina času v provozní době. Dopad do kapacity služeb je výrazně vyšší, protože Pověření se vydává na celý rok 2024.*

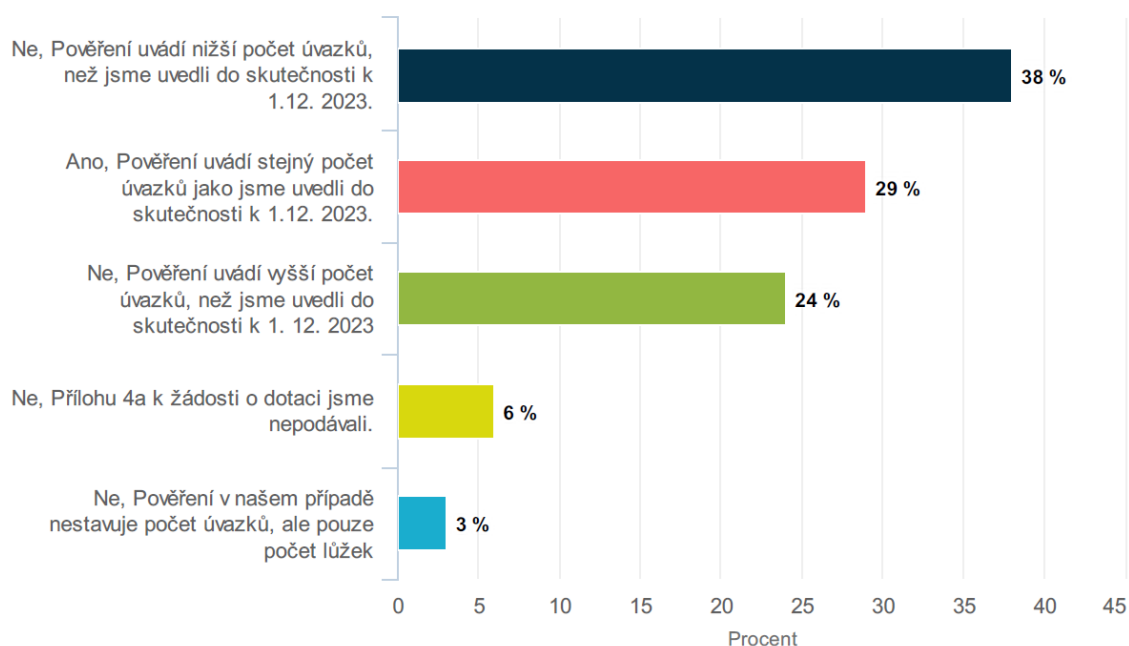
Pokrývá Pověření kapacitu Vámi poskytované sociální služby s registrovanou kapacitou služby?

4.3 Úvazky v pověření nedopovídají přehledu úvazků v žádosti

Novou přílohou k žádosti na rok 2024 byl přehled úvazků, který měli žadatelé o dotaci zaslat jako povinnou přílohu k žádosti. Přehled měl dle vyjádření MPSV sloužit k tomu, aby MPSV mělo možnost lépe porovnat počet úvazků, na které sociální služby žádaly v minulém dotačním roce (dotace na rok 2023). Stav úvazků se uváděl k prosinci 2023.

Nová příloha tedy měla sloužit k efektivnější kontrole, zda sociální služby neodůvodněně žádají o navýšení počtu úvazků na rok 2024. Pouze 29 % respondentů odpovědělo, že je tento údaj shodný. **U 62 % respondentů dochází k nesrovnalostem.**

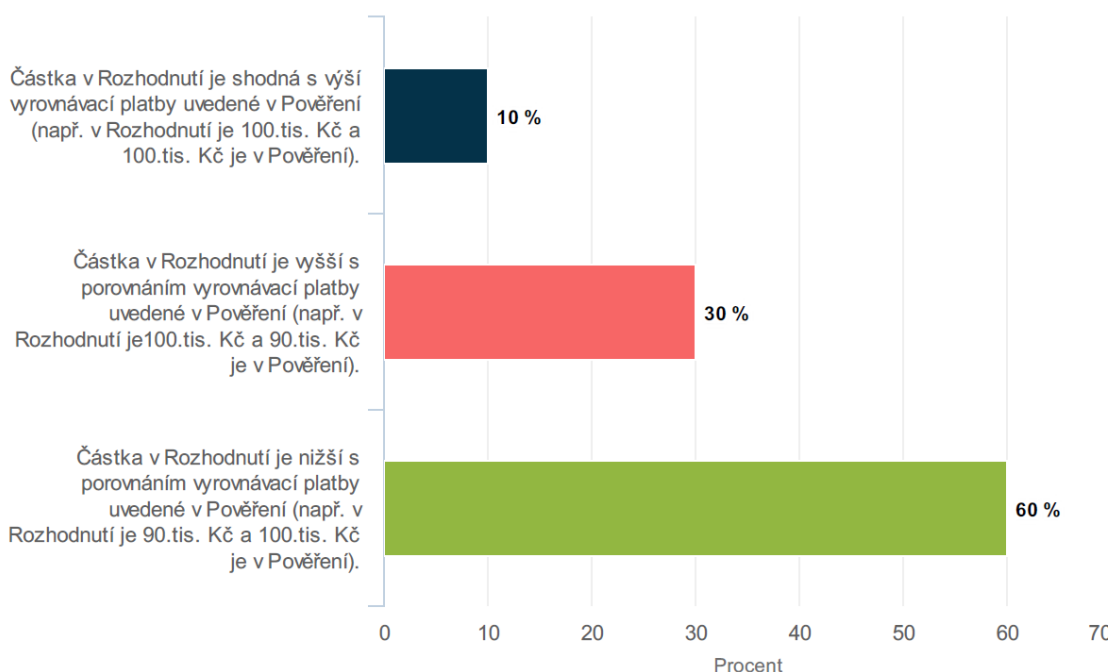
4.4 Nesprávně stanovená výše vyrovnávací platby

Další otázka se týkala stanovení výše vyrovnávací platby, resp. maximální výše veřejné podpory, kterou daná sociální služba získala na základě vydaného rozhodnutí MPSV.

Částka by měla být minimálně shodná. Neměl by nastat stav, kdy částka v pověření je nižší než vydané rozhodnutí. V takovém případě, by měla daná sociální služba finanční prostředky vrátit. Shodnou částku v obou dokumentech zaznamenalo pouze 10 % respondentů. **30 % příjemců dotace, bylo vracet rozdíl mezi pověřením a rozhodnutím zpět do státního rozpočtu. Celkově se tak jedná o potencionální vratku ve výši 64 181 781 Kč.**

Jelikož se jedná o značnou část příjemců dotace, lze předpokládat, že reálné číslo je mnohem větší, jelikož na dotazník neodpověděli všichni poskytovatelé sociálních služeb.

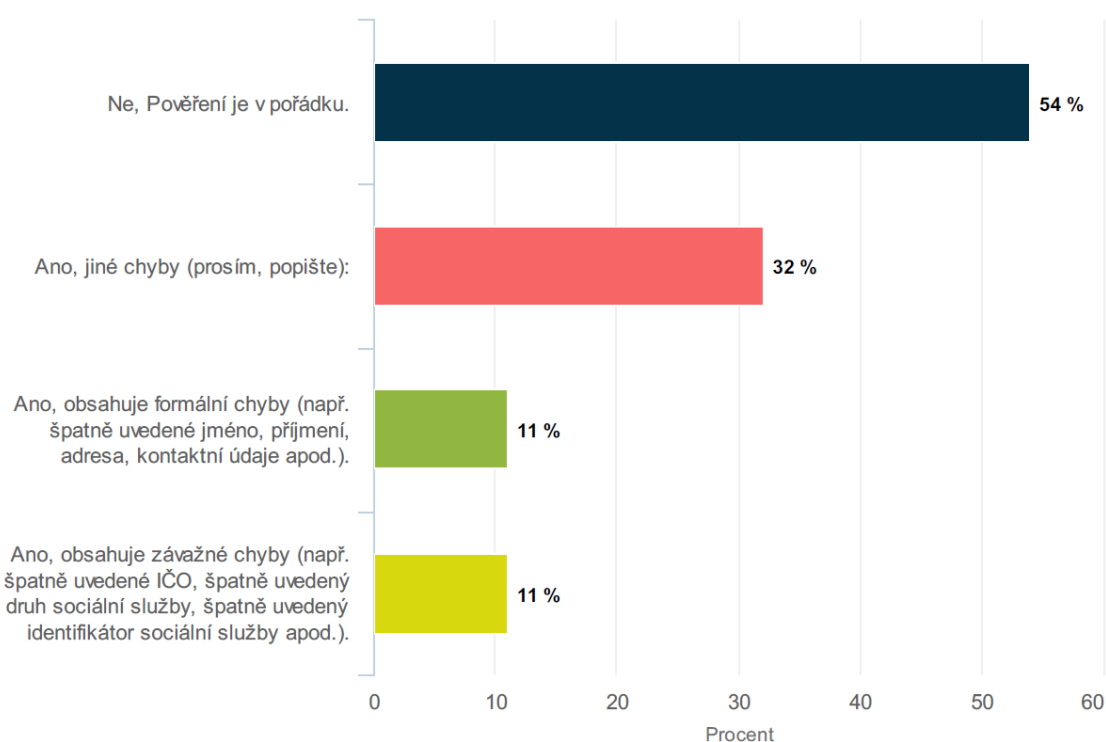
Odpovídá Výpočet vyrovnávací platby pro rok 2024 (uvedeno v příloze č. 2 pověření) a Rozhodnutí o dotaci? Porovnejte výslednou přidělenou částku uvedenou v Rozhodnutí a Pověření.

4.5 Další chyby v pověření

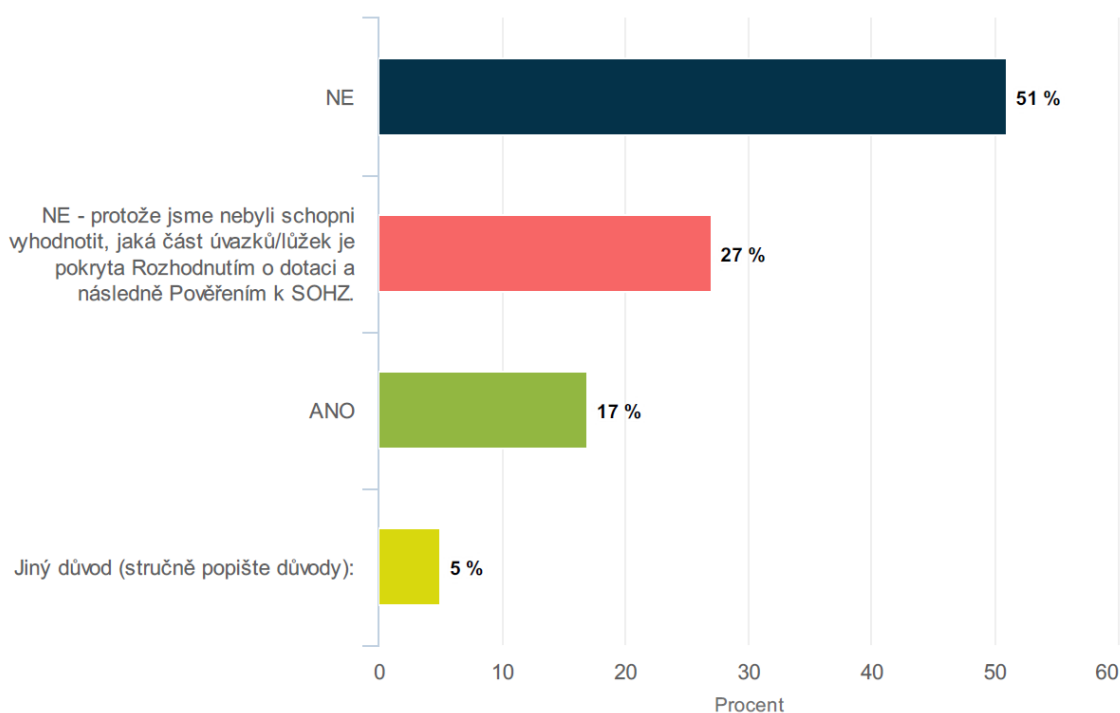
Další otázka se týkala jiných chyb v pověření, ať už se jednalo o formální chyby nebo závažné chyby. Pověření bez těchto chyb získalo pouze 54 % dotázaných. 11 % respondentů uvedlo shodně závažné i formální chyby. Mezi závažné chyby uvedli respondenti nejčastěji chyby v označených výnosech, ale i také dalších údajích o kapacitách, nákladech služby apod.

Obsahuje Pověření další chyby nebo nepřesnosti?

4.6 Podání odvolání proti rozhodnutí o poskytnutí dotace

Proti rozhodnutí podalo odvolání 17 % dotázaných, nicméně 27 % odvolání nepodalo, jelikož nezískalo pověření a díky tomu nemohli objektivně posoudit, zda je rozhodnutí o dotaci a pověření v souladu. Pozdním zasláním pověření, které mělo MPSV minimálně zaslat ve stejný den jako rozhodnutí o dotaci, tak čtvrtině dotázaných neumožnilo podat zákonný opravný prostředek ve stanovené lhůtě. Z pohledu respondentů tak byly tyto sociální služby ze strany MPSV kráceny na svých zákonných právech.

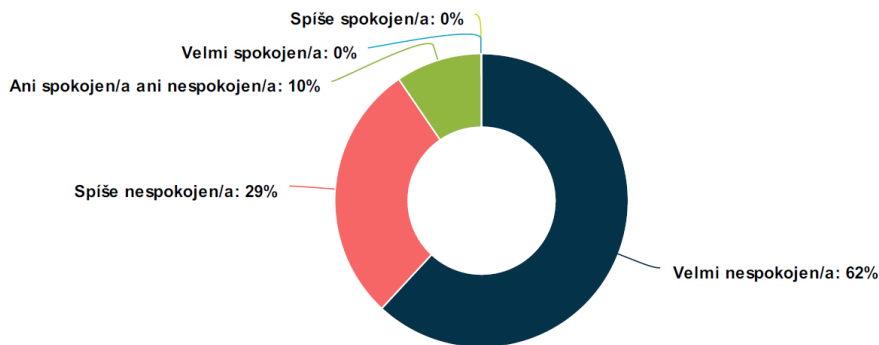

5 Hodnocení spokojenosti

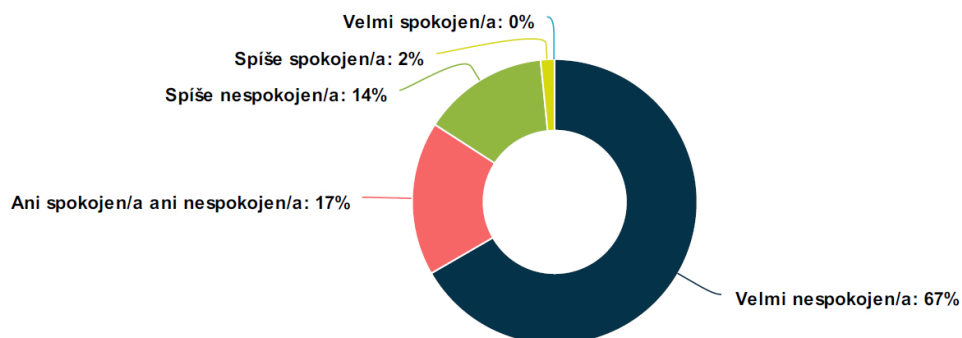
Poslední část dotazníku se týkala celkové spokojenosti s dotačním řízením, ale i komunikací ze strany MPSV. Otázky byly čistě subjektivní, nicméně vyjadřují postoj sociálních služeb vůči MPSV. Odpovědi byly stanoveny na pětistupňové škále od plné spokojenosti k úplné nespokojenosti.

Většina respondentů (91 %) nebyla spokojena s celkovým dotačním řízením pro rok 2024.

Jak celkově hodnotíte dotační řízení pro nadregionální a celostátní sociální služby pro rok 2024.

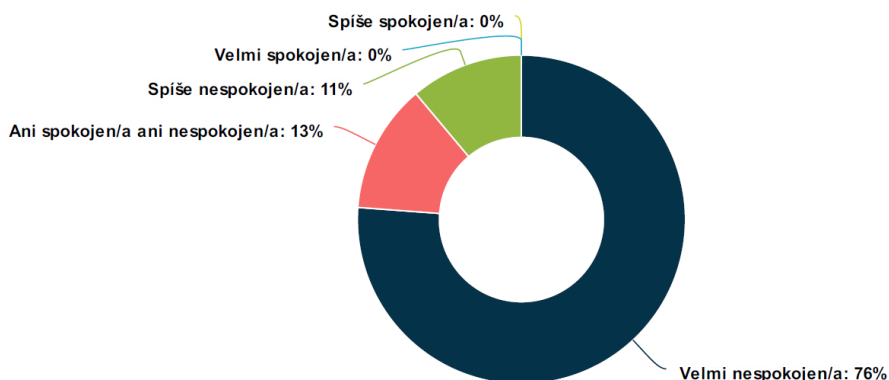

Jak hodnotíte transparentnost hodnocení Vaší žádosti o dotaci na rok 2024?

Respondenti také negativně hodnotili transparentnost celého dotačního procesu (84 %)

Jak hodnotíte délku celého dotačního řízení pro rok 2024?

Necelým 90 % také vadila délka dotačního řízení, ale také špatná komunikace ze strany MPSV.

Jak hodnotíte komunikaci ze strany MPSV vůči příjemcům/žadatelům o dotaci na rok 2024?

